RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

IXe KAMER

A R R E S T

nr. 229.686 van 23 december 2014
in de zaak A. 214.455/IX-8549

In zake: Maxime VAN LOOVEREN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Koenraad Maenhout
kantoor houdend te 2600 Antwerpen
Filip Williotstraat 30 bus 0102
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen:

de VLAAMSE GEMEENSCHAP
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Stijn Butenaerts
kantoor houdend te 1080 Brussel
Leopold II laan 180
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

1. De vordering, ingesteld op 12 december 2014, strekt tot de schorsing van de tenuitvoerlegging, bij uiterst dringende noodzakelijkheid, van:

> "1. de beslissing zonder datum van de Examencommissie van het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming, Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming, Toelatingsexamen Arts en Tandarts, waarbij werd beslist om niet in te gaan op de vragen van [Maxime Van Looveren] zoals gesteld in haar schrijven van 31 oktober 2014 en de daarin bestreden beslissingen te handhaven;
>
> 2. de beslissing van 21 november 2014 van de Examencommissie van het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming, Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming, Toelatingsexamen Arts en Tandarts, waarbij werd beslist om na herdeliberatie aan [Maxime Van Looveren] 9,9 op 20 toe te kennen voor het examengedeelte KIW (Kennis en Inzicht in de Wetenschappen), 13 op 20 voor het examengedeelte IVV (Informatie Verwerven en Verwerken) en 22,9 op het totaal van 40 en waarbij [zij] niet geslaagd werd verklaard;

en voor zover als nodig:

3. de beslissing van de Examencommissie van 29 augustus 2014 waarbij werd vastgesteld, na deliberatie, dat [Maxime Van Looveren] volgende resultaten behaalde: deel KIW: 9,2/20 deel IVV: 12,6/20 en totaal: 21,8/[40] en waarbij [zij] niet geslaagd werd verklaard [...];

4. de beslissing van de coördinator van de Examencommissie van 22 augustus 2014 waarbij aan [Maxime Van Looveren] werd meegedeeld dat enkel de voorleessoftware kon worden gebruikt bij de communicatieproef en het eerste deel van de stilleestekst, dat dit bij de andere onderdelen niet is voorzien en dat hiervan niet kan worden afgeweken;

5. de beslissing van de coördinator van de Examencommissie van 28 juli 2014 waarbij aan [Maxime Van Looveren] werd meegedeeld dat het niet mogelijk was om tijdens het KIW-gedeelte gebruik te maken van de voorleessoftware Sprint, dat dit enkel mogelijk is bij de communicatieproef en het eerste deel van de stilleestekst;

6. de beslissing van de Examencommissie van 4 juli 2014 waarbij werd vastgesteld, na deliberatie, dat [Maxime Van Looveren] volgende resultaten behaalde: deel KIW: 9,8/20 deel IVV: 12,3/20 en totaal: 22,10/[40] en waarbij [zij] niet geslaagd werd verklaard."

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een nota ingediend.

Met toepassing van artikel 90, § 1, vierde lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, is de zaak verwezen naar een kamer met drie leden.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 18 december 2014, om 15.00 uur.

Staatsraad Bert Thys heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Michiel Cassiers, die *loco* advocaat Koenraad Maenhout verschijnt voor de verzoekende partij en advocaat Stijn Butenaerts, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Auditeur Jurgen Neuts heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Door de Vlaamse Regering wordt vóór de aanvang van het academiejaar tweemaal een toelatingsexamen voor de opleidingen van arts en tandarts georganiseerd. De eerste keer in de periode van 1 tot 15 juli, de tweede keer in de periode van 25 augustus tot 7 september (artikel II.187, § 2, 1°, Codex Hoger Onderwijs en artikel 7, § 1, van het besluit van de Vlaamse Regering van 2 februari 2001 'houdende nadere regels met betrekking tot het toelatingsexamen voor de opleidingen van arts en tandarts').

Dat toelatingsexamen omvat twee gedeelten: vooreerst 'kennis en inzicht in de wetenschappen', namelijk de vakken biologie, fysica, scheikunde en wiskunde, en voorts 'informatie verwerven en verwerken' betreffende thema's die aansluiten bij de beroepspraktijk van artsen of tandartsen (artikel II.187, § 1, Codex Hoger Onderwijs).

Om te slagen voor dat examen moet de kandidaat ten minste 10 op 20 punten behalen voor het examengedeelte 'kennis en inzicht in de wetenschappen', ten minste 10 op 20 punten voor het examengedeelte 'informatie verwerven en verwerken' en ten minste 22 op 40 punten voor beide examengedeelten samen (artikel II.187, § 2, 5°, Codex Hoger Onderwijs).

De examencommissie past een giscorrectie toe. Een juist antwoord levert positieve punten op; een fout antwoord levert negatieve punten op (-1/3de punt); geen antwoord levert nul punten op.

3.2. Verzoekster neemt deel aan het toelatingsexamen voor de opleidingen van arts en tandarts zowel in 2013 als in 2014.

Volgens verzoekster werd tijdens het eerste jaar van de derde graad van het secundair onderwijs bij haar dyslexie vastgesteld en verkreeg zij daarvoor een attest dat haar recht zou verlenen op compenserende maatregelen, zoals het gebruik van voorleessoftware.

3.3. In een e-mailbericht van 1 september 2013 aan de helpdesk van het toelatingsexamen klaagt verzoekster erover dat zij bij het toelatingsexamen van 27 augustus 2013, waarvoor zij niet slaagde, slechts voor een vierde van het examen gebruik heeft mogen maken van voorleessoftware, "hoewel [zij] voor deze compenserende maatregelen de nodige attesten voorlegde". Zij vraagt om te worden geïnformeerd over wat moet worden ondernomen om tijdens het volledige examen de voorleesfaciliteiten te kunnen genieten.

3.4. Op 5 september 2013 antwoordt de secretaris van de examencommissie:

> "Ik begrijp dat een functiebeperking een aantal moeilijkheden [oplevert]. U kon echter tijdens het volledige examen gebruik maken van de aparte ruimte en het aangepaste tijdschema dat meer tijd voorziet. Er konden ook examens op A3 afdruk bekomen worden voor alle examenonderdelen. De voorleessoftware is beschikbaar voor de communicatieproef en het eerste deel van de stilleestekstproef. Dit zijn de examenonderdelen met de meeste teksten. Het onderdeel KIW omvat weinig tekst en veel formules, tekeningen en grafieken. Voor het tweede deel van de stilleestekstproef mag de brontekst niet meer geraadpleegd worden. Dus daar kunnen we geen voorleessoftware inzetten. Deze maatregelen zijn van toepassing voor alle kandidaten met een functiebeperking. U bent dus zeker niet benadeeld tegenover de andere kandidaten."

3.5. Met een e-mail van 11 september 2013 repliceert verzoekster daarop en beoogt zij duidelijk te maken wat de juiste problematiek van dyslecten is.

Op 3 oktober 2013 brengt zij haar e-mail in herinnering.

3.6. Op 8 oktober 2013 herhaalt de secretaris van de examencommissie wat hij in zijn e-mail van 5 september 2013 heeft geschreven. Hij voegt eraan toe:

> "Indien kandidaten dat expliciet vragen bij de aanvraag van ondersteunende maatregelen kan ook voor het onderdeel KIW voorleessoftware worden aangevraagd."

3.7. Met een brief van 3 mei 2014 vraagt verzoekster compenserende maatregelen voor het toelatingsexamen van 1 juli 2014. Zij vult daartoe een aanvraagformulier in, met een verklaring van het Vrij centrum voor leerlingenbegeleiding Voor- en Noorderkempen betreffende het nut van voorleessoftware voor haar ondersteuning, en zij vraagt specifiek het gebruik van de voorleessoftware 'Sprint' toe te staan.

3.8. Met een e-mail van 9 mei 2014 antwoordt de coördinator van het toelatingsexamen dat de examencommissie verzoeksters aanvraag om de voorleessoftware 'Sprint' te gebruiken tijdens de leesproef, heeft goedgekeurd.

3.9. Verzoekster slaagt niet voor het examen. Volgens een beslissing van de examencommissie van 4 juli 2014 behaalt zij 9,8 op 20 punten voor het examengedeelte "kennis en inzicht in de wetenschappen", 12,3 op 20 punten voor het examengedeelte 'informatie verwerven en verwerken' en 22,1 op 40 punten voor beide examengedeelten samen.

Deze beslissing wordt aan verzoekster meegedeeld met een brief van 10 juli 2014.

Dit is "voor zover als nodig" de zesde bestreden beslissing.

3.10. Met het oog op het examen van 26 augustus 2014 vraagt verzoekster op 27 juli 2014 opnieuw om gebruik te mogen maken van de voorleessoftware ‘Sprint’, óók voor het examengedeelte ‘kennis en inzicht in de wetenschappen’.

3.11. De coördinator van het toelatingsexamen antwoordt op 28 juli 2014:

> “Het is niet mogelijk om tijdens het KIW-gedeelte gebruik te maken van de voorleessoftware Sprint. Dit is enkel mogelijk bij de communicatieproef en het eerste deel van de stilleestekst.”

Dit is “voor zover als nodig” de vijfde bestreden beslissing.

3.12. Op 21 augustus 2014 dringt verzoekster bij de coördinator nog aan om de voorleessoftware toch te mogen gebruiken bij het examengedeelte ‘kennis en inzicht in de wetenschappen’.

3.13. Met een e-mail van 22 augustus 2014 antwoordt de coördinator:

> “Er wordt enkel toegestaan om de voorleessoftware te gebruiken bij de communicatieproef en het eerste deel van de stilleestekst. Bij de andere onderdelen is dit niet voorzien en kan hier niet van worden afgeweken. Eén van de redenen is dat het gebruik van een laptop bij het wetenschappelijke gedeelte een weg opent naar andere mogelijkheden op een laptop, bv. een rekenmachine of via een extern wifi-signaal zelfs toegang tot het internet. Daarnaast zal u wel begrijpen dat bij een massagebeuren als dit toegangsexamen, er een hele planning en organisatie nodig is om het vlotte verloop niet in gedrang te brengen. Het is dus niet mogelijk om last minute zulke wijzigingen toe te passen. Hou er bijvoorbeeld rekening mee dat andere kandidaten een andere voorleessoftware gebruiken, die wel meer voorbereiding vergen dan Sprint.”

Dit is “voor zover als nodig” de vierde bestreden beslissing.

3.14. Op 26 augustus 2014 neemt verzoekster deel aan het toelatingsexamen.

3.15. Op 29 augustus 2014 beraadslaagt de examencommissie over de examenresultaten en stelt zij vast dat verzoekster de volgende resultaten behaalt: 9,2 op 20 punten voor het examengedeelte ‘kennis en inzicht in de wetenschappen’, 12,6 op 20 punten voor het examengedeelte ‘informatie verwerven en verwerken’ en 21,8 op 40 punten voor beide examengedeelten samen. De examencommissie besluit dat verzoekster niet geslaagd is.

Deze beslissing wordt op 4 september 2014 aan verzoekster meegedeeld.

Dit is “voor zover als nodig” de derde bestreden beslissing.

3.16. Blijkens een bericht van 27 september 2014 op de website van Onderwijs Vlaanderen verklaart de examencommissie, na de schrapping van drie vragen, bijkomend nog een aantal kandidaten geslaagd.

Dit bericht luidt als volgt:

> “Naar aanleiding van de inzagemomenten van de kandidaten stelde de examencommissie eind september [...] vast dat er een interpretatieprobleem met drie vragen (chemie 7; stilleestekst 27 & 60) mogelijk is. Conform het reglement heeft de examencommissie besloten deze vragen te verwijderen.
>
> De examencommissie heeft daarna het resultaat van alle kandidaten van de augustussessie 2014 opnieuw grondig herbekeken. Na verwijdering van de vragen en na herdeliberatie verklaarde de examencommissie 80 bijkomende kandidaten geslaagd. Al deze bijkomende geslaagden werden reeds door de examencommissie per e-mail op de hoogte gebracht.”

De bedoelde nieuwe beslissing van de examencommissie werd genomen tijdens de buitengewone vergadering van deze commissie op 26 september 2014.

Verzoekster van haar kant verneemt vanwege de verwerende partij niets over het resultaat van de nieuwe deliberatie van de examencommissie over haar examen.

3.17. Met een aangetekende brief van 31 oktober 2014 dient verzoekster een bezwaarschrift in bij de examencommissie met betrekking tot de volgende beslissingen:

> "1. de beslissing van de Examencommissie van 29 augustus 2014 waarbij werd vastgesteld, na deliberatie, dat verzoekster volgende resultaten behaalde: deel KIW: 9,2/20 deel IVV: 12,6/20 en totaal: 21,8/[40] en waarbij verzoekster niet geslaagd werd verklaard [...];
>
> en voor zover als nodig:
>
> 2. de beslissing van de coördinator van de Examencommissie van 22 augustus 2014 waarbij aan verzoekster werd meegedeeld dat enkel de voorleessoftware kon worden gebruikt bij de communicatieproef en het eerste deel van de stilleestekst, dat dit bij de andere onderdelen niet is voorzien en dat hiervan niet kan worden afgeweken;
>
> 3. de beslissing van de coördinator van de Examencommissie van 28 juli 2014 waarbij aan verzoekster werd meegedeeld dat het niet mogelijk was om tijdens het KIW-gedeelte gebruik te maken van de voorleessoftware Sprint, dat dit enkel mogelijk is bij de communicatieproef en het eerste deel van de stilleestekst;
>
> 4. de beslissing van de Examencommissie van 4 juli 2014 waarbij werd vastgesteld, na deliberatie, dat verzoekster volgende resultaten behaalde: deel KIW: 9,8/20 deel IVV: 12,3/20 en totaal: 22,10/[40] en waarbij verzoekster niet geslaagd werd verklaard."

Verzoekster voert in haar bezwaarschrift de schending aan van de wet van 10 mei 2007 'ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie' en het decreet van 10 juli 2008 'houdende een kader voor het Vlaamse gelijkekansen- en gelijkebehandelingsbeleid', al dan niet gelezen in samenhang met het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, alsook de schending van de wet van 29 juli 1991 'betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen', het zorgvuldigheidsbeginsel, het vertrouwensbeginsel en het gelijkheidsbeginsel.

Zij vraagt aan de examencommissie om de voormelde beslissingen ongedaan te maken en opnieuw te beraadslagen over haar resultaten, aangezien de onregelmatigheden die worden aangehaald de geldigheid van die beslissingen in het gedrang kunnen brengen.

Voorts vraagt verzoekster om vast te stellen dat haar ten onrechte de compenserende maatregelen die zij had aangevraagd, werden geweigerd en te stellen dat voor dyslecten, zoals zijzelf, wel degelijk een aanvraag kan worden ingediend om compenserende maatregelen, waaronder voorleessoftware, voor het gehele examen te verkrijgen.

Ten slotte vraagt verzoekster om, ter compensatie van de begane fouten, voor haar individueel, dan wel ook voor alle anderen die compenserende maatregelen hebben aangevraagd omwille van dyslexie, de giscorrectie te laten wegvallen.

3.18. Op 18 november 2014 neemt de examencommissie de volgende beslissing over verzoeksters bezwaar:

> "De commissie erkent dat Maxime de aanvraag heeft gedaan. De commissie [herbevestigt] de argumenten waarom tijdens het onderdeel KIW geen voorleessoftware wordt toegestaan.
>
> De examencommissie heeft beslist enkel voorleessoftware te voorzien voor het IVV onderdeel en niet voor het KIW onderdeel. De reden en afweging om dit niet toe te staan zijn de volgende:
>
> - De technische voorzieningen (laptops) die de examencommissie kan gebruiken om voorleessoftware aan te bieden aan kandidaten, laten niet toe de rekenmogelijkheden (rekenmachine, rekenprogramma's, ...) en de internet-toegang af te grendelen. (bv met wifi-verbinding of bluetooth verbinding naar eigen smartphone/ tablet met internettoegang).
> - Het BVR stelt duidelijk dat een rekenmachine niet mag gebruikt worden. Hierop wordt enkel afgeweken voor kandidaten met dyscalculie vanuit een onderbouwd medisch attest. Het gebruik van een rekenmachine zou de integriteit van het afgelegde examen KIW volledig ondergraven.
> - Het onderdeel KIW test de kennis van chemie, wiskunde, biologie en fysica. Deze wetenschappen zijn uitgebreid gedocumenteerd op het internet. Toegang tot het internet zou de integriteit van het afgelegde examen volledig ondergraven
> - Het KIW onderdeel bevat in hoofdzaak grafieken, formules, schema's en tekeningen, en andere technische of wetenschappelijke schema's, symbolen. Voorleessoftware die wordt aangeboden (Kurzweil, Sprint, de 2 meest gebruikte programma's op de markt in Vlaanderen) kunnen hierbij geen ondersteuning bieden. Het gebruik van voorleessoftware heeft dan ook een zeer beperkte functie om dit onderdeel op te lossen.
>
> Na afweging van de voordelen voor de kandidaten en de grote risico's ten aanzien van de integriteit van het examen, heeft de examencommissie beslist om deze software niet aan te bieden voor dit onderdeel KIW.

Deze motivering werd ook aan Maxime bezorgd, zoals blijkt uit de e-mails.

De examencommissie beslist onder voorbehoud van gespecialiseerd advies waaruit blijkt dat er geen andere (en de examencommissie thans onbekende) argumenten zouden zijn, die zij over het hoofd ziet.

Zij vraagt de secretaris om dit verder op te nemen en desgevallend, als er geen tegenadvies zou zijn, Maxime op de hoogte te brengen van de beslissing van de commissie dat haar resultaat niet zal worden aangepast. Zij blijft in dat geval niet geslaagd."

3.19. Op 21 november 2014 wordt aan verzoekster een nieuwe deliberatiebeslissing met betrekking tot het toelatingsexamen van 26 augustus 2014 meegedeeld. Luidens deze beslissing worden, na herdeliberatie, aan verzoekster 9,9 op 20 punten toegekend voor het examengedeelte 'kennis en inzicht in de wetenschappen', 13 op 20 punten voor het examengedeelte 'informatie verwerven en verwerken' en 22,9 op 40 punten voor beide examengedeelten samen en wordt verzoekster opnieuw niet-geslaagd verklaard.

Deze beslissing vermeldt uitdrukkelijk dat ze is genomen "in navolging" van arrest nr. 229.210 van 18 november 2014 van de Raad van State.

Dit is de tweede bestreden beslissing.

3.20. Op 4 december 2014 deelt de secretaris van de examencommissie, "voor de voorzitter", aan verzoekster mee dat de commissie op grond van de hierna volgende motivering geen gunstig gevolg geeft aan de bezwaren van verzoekster:

"Het verzoek van verzoekster, ingediend bij aangetekend schrijven van 31 oktober 2014, lijkt ontvankelijk.

Verzoekster meent vooreerst dat de Antidiscriminatiewet van 10 mei 2007 en het gelijke kansendecreet van 10 juli 2008, al dan niet samen met het verdrag inzake de bescherming van de rechten van personen met een handicap van 13 december 2006, de bepalingen van de Wet Motivering Bestuurshandelingen en/of het zorgvuldigheids- en vertrouwensbeginsel geschonden zijn door de vier aangehaalde bestreden beslissingen.

In tegenstelling tot hetgeen verzoekster stelt heeft de secretaris van de Examencommissie in zijn bericht van 8 oktober 2013 geen toezegging gedaan dat voorleessoftware kan worden gebruikt bij het onderdeel KIW. De secretaris heeft enkel gesteld dat, indien de kandidaten dit expliciet vragen, ook

ondersteunende maatregelen bestaande uit voorleessoftware kan worden aangevraagd voor het onderdeel KIW.

Verzoekster leest dan ook ten onrechte in het bericht van 8 oktober 2013, zelfs als zouden daaruit rechten te putten zijn, quod non, een toezegging om het mogen gebruiken van voorleessoftware voor het onderdeel KIW.

Opdat er sprake kan zijn van een discriminatie, op basis van de door verzoekster aangehaalde bepalingen, dient er sprake te zijn van een ongelijke behandeling, hetgeen niet het geval is.

In tegenstelling tot hetgeen verzoekster voorhoudt heeft de Examencommissie weldegelijk alle mogelijke redelijke aanpassingen gedaan, in het bijzonder het nemen van alle maatregelen die discriminatoire hindernissen voor personen met een handicap weg nemen.

Zo werden in hoofde van verzoekster een aantal [maatregelen] genomen, met name:

- Het afleggen van het examen in een aparte ruimte voor kandidaten met een functiebeperking;
- Het toekennen van extra tijd om het examen af te leggen;
- Het gebruik van markeerstiften;
- Het gebruik van het softwareprogramma Sprint of Kurzweil, voor het eerste deel van de stilleesproef en de communicatieproef;
- Het verkrijgen van het examenboekje op A3 formaat;
- De toelating om oordoppen te gebruiken;

Het is aldus onjuist voor te houden dat er geen maatregelen werden genomen door de Examencommissie.

Enkel het gebruik van voorleessoftware tijdens het onderdeel KIW werd niet voorzien omdat dit een onverantwoord voordeel zou toekennen aan de kandidaten die dit mogen gebruiken, gelet op de mogelijkheid om via de laptop een rekenmachine en/of toegang tot het internet te kunnen krijgen. Een dergelijke aanpassing zou onredelijk zijn.

Op artikel 5, noch op artikel 24 van het verdrag van 13 december 2006 van de Verenigde Naties inzake de bescherming van de rechten van personen met een handicap, werd geen inbreuk gepleegd: zoals hoger gesteld is de weigering om voorleessoftware te laten gebruiken voor het onderdeel KIW ingegeven omwille van het feit dat een dergelijk aanpassing onredelijk zou zijn daar het de gebruikers ervan een onverantwoord voordeel zou toekennen opzichtens de andere kandidaten.

In tegenstelling tot hetgeen verzoekster stelt werd de weigering weldegelijk gemotiveerd en werden de redenen tot weigering weldegelijk medegedeeld.

Artikel II, 221 van de Codex Hoger Onderwijs vindt geen toepassing op de Examencommissie ingesteld overeenkomstig het Besluit van 2 februari 2001 van de Vlaamse regering. Het is daarentegen artikel II, 187, § 2, 4° van voornoemde Codex die de grondslag van onderhavige Examencommissie regelt:

‘4° Na advies van de examencommissie, bedoeld in paragraaf 1, regelt de Vlaamse Regering de werking van de examencommissie en stelt ze haar huishoudelijk reglement en het examenreglement vast;’

De werking en het examenreglement van onderhavige Examencommissie zijn vervolgens uitgewerkt in het Besluit van 2 februari 2001, van de Vlaamse

regering houdende nadere regels met betrekking tot het toelatingsexamen voor de opleidingen van arts en tandarts en worden niet bepaald door artikel II, 221 Codex Hoger Onderwijs.

Verzoekster meent vervolgens dat de Antidiscriminatiewet van 10 mei 2007 en het gelijke kansendecreet van 10 juli 2008, al dan niet samen met het verdrag inzake de bescherming van de rechten van personen met een handicap van 13 december 2006 en het gelijkheidsbeginsel geschonden zijn door de vier aangehaalde bestreden beslissingen.

De Examencommissie heeft weldegelijk de nodige maatregelen genomen om verzoekster op gelijke wijze te kunnen laten deelnemen aan de examens als andere kandidaten. Hiervoor kan verwezen worden naar de hierboven uiteengezette maatregelen.

Het zou, juist in tegenstelling tot hetgeen verzoekster stelt, een schending van het gelijkheidsbeginsel uitmaken wanneer er zou zijn ingegaan op de vraag van verzoekster om voorleessoftware toe te staan voor het onderdeel KIW. Immers, indien aan verzoekster dit zou toegelaten geweest zijn, dan zouden de andere kandidaten benadeeld geworden zijn en zou de gelijkheid tussen de kandidaten geschonden geweest zijn.

Op de vragen van verzoekster, gesteld in haar schrijven van 31 oktober 2014, kan aldus niet ingegaan worden.

De bestreden beslissingen worden gehandhaafd."

3.21. Op 17 december 2014 – dus nadat de voorliggende vordering is ingesteld en daags vóór de terechtzitting – "herneemt" de examencommissie haar beslissing van 18 november 2014 en "vult deze aan".

Zij bevestigt vooreerst dat zij heeft beslist enkel in voorleessoftware te voorzien voor het examengedeelte 'informatie verwerven en verwerken' en niet voor het examengedeelte 'kennis en inzicht in de wetenschappen'. De redenen die zij daartoe aanhaalt zijn dezelfde als die welke werden vermeld in haar beslissing van 18 november 2014.

Met betrekking tot de ontvankelijkheid van het bezwaarschrift van verzoekster stelt de examencommissie nu:

"Of het beroep van Maxime ontvankelijk is, is ten zeerste twijfelachtig daar de beslissing van de examencommissie van 29 augustus 2014 wordt aangevochten hoewel deze is komen te vervallen door de beslissing van de examencommissie van 21 november 2014. Ook lijkt dat er slechts mededelingen van reeds lang bestaande beslissingen van de examencommissie

inzake het gebruik van de voorleessoftware worden aangevochten, eerder dan deze lang bestaande beslissingen zelf."

Vervolgens herneemt de examencommissie de overwegingen van de brief van haar secretaris van 4 december 2014 (zie hiervóór *sub* 3.20).

Het besluit van de examencommissie blijft dat op de vragen die verzoekster stelt in haar bezwaarschrift van 31 oktober 2014 niet kan worden ingegaan.

3.22. Met een brief van 17 december 2014 wordt de raadsman van verzoekster door de secretaris van de examencommissie van de beslissingen van 18 november 2014 en 17 december 2014 in kennis gesteld.

IV. Ontvankelijkheid van de vordering

4. Alleen bestuurlijke beslissingen die in laatste aanleg zijn genomen, kunnen het voorwerp uitmaken van een beroep tot nietigverklaring of een vordering tot schorsing, al dan niet bij uiterst dringende noodzakelijkheid, bij de Raad van State.

5. Artikel 27 van het besluit van de Vlaamse Regering van 2 februari 2001 'houdende nadere regels met betrekking tot het toelatingsexamen voor de opleidingen van arts en tandarts' bepaalt:

"Materiële vergissingen of onregelmatigheden die de geldigheid van de beslissingen van de examencommissie in het gedrang kunnen brengen, moeten binnen de dertig kalenderdagen na de verzendingsdatum van de individuele uitslagen aan de voorzitter aangetekend meegedeeld worden. Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst van een dergelijke mededeling, roept de voorzitter de examencommissie in een buitengewone vergadering bijeen. De examencommissie kan geldig beslissen over de te nemen maatregelen indien ten minste vijf stemgerechtigde leden aanwezig zijn, de voorzitter inbegrepen."

Deze bepaling lijkt een administratieve beroepsmogelijkheid te organiseren tegen de beslissing van de examencommissie met betrekking tot de individuele uitslag van de kandidaat, wanneer materiële vergissingen of onregelmatigheden worden aangevoerd die de geldigheid van deze beslissing in het gedrang kunnen brengen.

Deze administratieve beroepsmogelijkheid dient te worden uitgeput vooraleer een ontvankelijk beroep bij de Raad van State kan worden ingesteld.

6. Onder meer tegen de beslissing van 4 juli 2014 waarbij zij niet-geslaagd werd verklaard voor het toelatingsexamen dat op 1 juli 2014 werd georganiseerd – dit is *de zesde bestreden beslissing* – heeft verzoekster op 31 oktober 2014 dat georganiseerd administratief beroep ingesteld. De examencommissie lijkt daarover voorlopig uitspraak te hebben gedaan op 18 november 2014, namelijk "onder voorbehoud van gespecialiseerd advies", en vervolgens definitief op 17 december 2014.

Dit betekent, op het eerste gezicht, dat de beslissing van 4 juli 2014 niet als een definitieve, in laatste aanleg genomen beslissing van de examencommissie over verzoeksters resultaat op de eerste examensessie van 2014 mag worden beschouwd.

Derhalve moet worden vastgesteld, zo nodig ambtshalve, dat de voorliggende vordering *prima facie* niet ontvankelijk is voor zover ze gericht is tegen de zesde bestreden beslissing.

7. De beslissing van de examencommissie van 29 augustus 2014 waarbij verzoekster niet-geslaagd wordt verklaard voor het toelatingsexamen van 26 augustus 2014 – dit is *de derde bestreden beslissing* – lijkt evenmin als een in laatste aanleg genomen beslissing te mogen worden beschouwd, aangezien de examencommissie tijdens een buitengewone vergadering zowel op 26 september

2014 als, na de tussenkomst van arrest nr. 229.210 van 18 november 2014 van de Raad van State, op 21 november 2014 het resultaat van de niet-geslaagden, onder wie verzoekster, op het examen van 26 augustus 2014 opnieuw heeft beoordeeld, aanpassingen heeft aangebracht aan de toegekende punten en daarbij telkens opnieuw tot de bevinding is gekomen dat verzoekster niet geslaagd is voor dat examen.

De beslissing van de examencommissie van 26 september 2014 is aldus in de plaats gekomen van de derde bestreden beslissing en heeft deze als het ware opgeslorpt. Op haar beurt is de beslissing van de examencommissie van 26 september 2014 opgeslorpt door de beslissing van diezelfde commissie van 21 november 2014, die het tweede voorwerp uitmaakt van de voorliggende vordering.

In de huidige stand van de rechtspleging wordt dan ook vastgesteld, eveneens zo nodig ambtshalve, dat de vordering niet ontvankelijk is voor zover ze gericht is tegen de derde bestreden beslissing.

8. Met haar beslissing van 17 december 2014 lijkt de examencommissie de rechtstoestand van verzoekster finaal te hebben bepaald, wat haar deelname aan het toelatingsexamen van 26 augustus 2014 betreft.

Daarom lijkt die beslissing van 17 december 2014 ook de beslissing van 21 november 2014 – dit is *de tweede bestreden beslissing* – waarbij andermaal een herdeliberatie van de examenresultaten van 26 augustus 2014 door de examencommissie plaatsvond, te hebben opgeslorpt, ook al dateert die laatstgenoemde beslissing van ná het instellen van het georganiseerd administratief beroep. Bij die herdeliberatie werden de punten van verzoekster voor de tweede examensessie aangepast, maar werd nog niet ingegaan op of rekening gehouden met de bezwaren en vragen die verzoekster in haar bezwaarschrift van 31 oktober 2014 deed gelden. Dat gebeurde pas, voorlopig, bij de beslissing van 18 november 2014 en, definitief, bij de beslissing van 17 december 2014.

Bijgevolg moet worden vastgesteld, eveneens zo nodig ambtshalve, dat de voorliggende vordering ook tegen de tweede bestreden beslissing niet ontvankelijk is ingesteld.

9. Met de brief van 4 december 2014 leek de examencommissie aan verzoekster kennis te geven van haar einduitspraak over het administratief beroep van verzoekster. Verzoekster onderkende in die brief, begrijpelijk, dan ook *de eerste bestreden beslissing*.

In haar nota noemt de verwerende partij die brief van 4 december 2014 "voorbarig in het licht van de beslissingen van de Examencommissie van 18 november 2014 en 17 december 2014". Zoals hiervóór *prima facie* reeds werd aangenomen, heeft de examencommissie inderdaad op 17 december 2014 definitief uitspraak gedaan over verzoeksters beroep en aldus verzoeksters resultaat voor het toelatingsexamen van 26 augustus 2014 definitief vastgesteld.

De eerste bestreden beslissing lijkt als zodanig verzoeksters rechtstoestand derhalve niet te hebben bepaald. Minstens lijkt deze beslissing opgegaan in de eindbeslissing van de examencommissie van 17 december 2014.

Bijgevolg dient, eveneens zo nodig ambtshalve, te worden vastgesteld dat de voorliggende vordering evenmin ontvankelijk is ingesteld tegen de eerste bestreden beslissing.

10. De beslissing van 17 december 2014 maakt dan weer formeel niet het voorwerp uit van de vordering van verzoekster.

11.1. De verwerende partij werpt op dat *de vierde en de vijfde bestreden beslissing* "loutere mededelingen" zijn.

Deze exceptie kan, zoals hierna zal blijken, evenwel niet worden bijgevallen.

11.2. De verwerende partij stelt een infobrochure ter beschikking over het door haar georganiseerde toelatingsexamen voor de opleidingen van arts en tandarts. Die brochure is zo opgevat dat kandidaten aan de hand van vijftien door de verwerende partij zelf geformuleerde vragen meer vernemen over het examen.

Vraag 10 luidt:

"Ik denk dat ik door een functiebeperking niet volwaardig kan deelnemen. Wat moet ik doen?"

Het antwoord op die vraag wordt als volgt toegelicht:

"Als je denkt dat je door een functiebeperking (bv. dyslexie, dyscalculie,…) niet volwaardig kan deelnemen aan het examen, meld je dat zo snel mogelijk per e-mail of per brief. Voeg er een medisch verslag van de beperking bij. Zorg ervoor dat je het medisch verslag samen met je aanvraag verstuurt.

Met 'een functiebeperking' wordt elke langdurige fysieke, mentale, verstandelijke of zintuiglijke beperking bedoeld die je in wisselwerking met diverse drempels kan beletten volledig, daadwerkelijk en op voet van gelijkheid met anderen te participeren in de samenleving.

De examencommissie streeft ernaar om alle kandidaten in optimale omstandigheden aan het examen te laten deel nemen. De examencommissie onderzoekt of er voldoende grond is om bijzondere maatregelen te treffen en brengt je tijdig en persoonlijk op de hoogte van haar beslissing.

Om ervoor te zorgen dat de examencommissie de nodige redelijke aanpassingen kan treffen, is het belangrijk je aanvraag op tijd te doen. Hou rekening met de volgende data:

- 1e examenmoment: 26 mei 2014
- 2e examenmoment: 29 juli 2014

Meldingen die te laat gedaan worden, kunnen niet verwerkt worden. We kunnen dan ook geen ondersteunende maatregelen toekennen op basis van laattijdige aanvragen.

Opgelet:

Als je in 2013 of in 2014 al deelnam aan het examen met een goedgekeurde functiebeperking, moet je voor elk examenmoment opnieuw een aanvraag indienen. Je moet dan geen medisch verslag meer bij je aanvraag voegen."

11.3. Het is niet betwist dat verzoekster lijdt aan dyslexie, één van de functiebeperkingen waarvan de verwerende partij zelf in haar infobrochure gewag maakt en waarvan zij aangeeft dat ze aanleiding kan geven tot "bijzondere

maatregelen". De verwerende partij heeft daarvoor overigens voorzien in een aanvraagprocedure.

Op het eerste gezicht is nergens bepaald wat die "bijzondere maatregelen" inhouden, zodat lijkt te moeten worden aangenomen dat het aan de examencommissie stond om na de aanvraag van verzoekster te oordelen welke bijzondere maatregelen ten aanzien van haar konden worden genomen.

Die beoordeling lijkt – voor het toelatingsexamen van 26 augustus 2014 en ten aanzien van verzoeksters vraag om de voorleessoftware 'Sprint' te mogen gebruiken voor het examengedeelte 'kennis en inzicht in de wetenschappen' – voor het eerst te zijn gebeurd bij de beslissingen van 28 juli 2014 en 22 augustus 2014.

De verwerende partij werpt weliswaar op dat de examencommissie daaromtrent reeds eerder een beslissing heeft genomen, waarvan op 28 juli 2014 en 22 augustus 2014 slechts een loutere mededeling aan verzoekster is gedaan, maar zij geeft niet aan wanneer die beslissing zou zijn genomen, laat staan dat zij die beslissing met stukken zou staven.

De beslissing van 22 augustus 2014, die verzoeksters aanvraag afwijst, is op het eerste gezicht een voor vernietiging vatbare handeling.

Die beslissing van 22 augustus 2014 lijkt tot stand te zijn gekomen ingevolge een willig beroep dat verzoekster heeft ingesteld tegen de beslissing van 28 juli 2014 en waardoor zij overigens een meer uitgebreide motivering heeft mogen vernemen. Daardoor lijkt de beslissing van 28 juli 2014 te zijn opgeslorpt door deze van 22 augustus 2014.

12. Het besluit van wat voorafgaat is dat de voorliggende vordering alleen ontvankelijk is voor zover ze gericht is tegen de beslissing van 22 augustus 2014, dit is de vierde bestreden beslissing.

V. Herinnering aan de schorsingsvoorwaarden

13. Krachtens artikel 17, §§ 1 en 4, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State kan tot schorsing van de tenuitvoerlegging bij uiterst dringende noodzakelijkheid slechts worden besloten onder de dubbele voorwaarde dat minstens één ernstig middel wordt aangevoerd dat de nietigverklaring van de akte of het reglement *prima facie* kan verantwoorden en dat een uiterst dringende noodzakelijkheid voorhanden is die onverenigbaar is met de behandelingstermijn van de gewone vordering tot schorsing.

VI. Uiterst dringende noodzakelijkheid

Standpunt van verzoekster

14. Verzoekster betoogt dat de uiterst dringende noodzakelijkheid van haar vordering wordt verantwoord door het dreigende verlies van een studiejaar, nu zij de overstap wil maken van haar huidige studierichting bio-medische wetenschappen naar de studierichting tandheelkunde indien zij geslaagd wordt verklaard voor het toelatingsexamen. Bovendien bepaalt het reglement van haar universiteit dat studenten die na 1 december willen veranderen van opleiding, een aanvraag daartoe moeten indienen bij de faculteit van de nieuwe opleiding vóór de derde woensdag van het tweede semester, dit wil in dit geval zeggen vóór 25 februari 2015. Het resultaat van een gewone schorsingsprocedure kan volgens verzoekster dan ook niet worden afgewacht.

Verzoekster laat tevens gelden dat de verwerende partij haar geen beroepsmogelijkheden heeft meegedeeld, dat zij op 31 oktober 2014 het georganiseerd administratief beroep heeft ingesteld, maar dat de examencommissie dan nog meer dan een maand heeft gewacht om een eindbeslissing te betekenen. Aan haarzelf daarentegen kan geen dralen worden verweten.

Verzoekster wijst er ten slotte op dat het academiejaar intussen al gevorderd is en dat het tweede semester aanvangt op 9 februari 2015. Zij moet zo spoedig mogelijk de lessen kunnen volgen teneinde haar slaagkansen voor dit academiejaar te vrijwaren.

Beoordeling

15. De toepassing van de schorsingsprocedure bij uiterst dringende noodzakelijkheid brengt een ernstige verstoring teweeg in het normale verloop van de rechtspleging voor de Raad van State, beperkt de mogelijkheden tot onderzoek van de zaak tot een strikt minimum en brengt de uitoefening van de rechten van de verdediging van de verwerende partij aanzienlijk in het gedrang. Daarom moet de aanwending van deze procedure zeer uitzonderlijk blijven. De toepassing ervan kan alleen worden aanvaard indien de schorsing van de tenuitvoerlegging volgens de gewone schorsingsprocedure te laat zal komen. Dit impliceert ook dat de verzoekende partij met de vereiste spoed en diligentie is opgetreden. Diligent optreden – dit wil zeggen dat de eisende partij al het nodige heeft gedaan om de schade te voorkomen en om de zaak zo spoedig mogelijk aanhangig te maken bij de Raad van State – is een vereiste dat vervat is in de voorwaarde van de uiterst dringende noodzakelijkheid. Die dwingende vereiste moet zijn vervuld opdat de Raad van State een verzoekende partij zou toelaten tot de schorsingsprocedure bij uiterst dringende noodzakelijkheid.

De vraag of een verzoekende partij met gepaste spoed en diligentie heeft gehandeld, moet worden beoordeeld aan de hand van de concrete omstandigheden van de zaak.

16. Wat in dit geval verzoekster wezenlijk grieft, zoals blijkt uit haar bezwaarschrift bij de examencommissie en haar verzoekschrift bij de Raad van State, en waarvoor zij met de voorliggende vordering een gunstige oplossing nastreeft, is het feit dat zij – als dyslectica – geen gebruik heeft mogen maken van voorleessoftware voor het examengedeelte ‘kennis en inzicht in de

wetenschappen' van het toelatingsexamen voor de opleidingen van arts en tandarts.

17. Verzoekster heeft het gebruik van voorleessoftware voor het toelatingsexamen van 26 augustus 2014 aangevraagd, maar het is haar geweigerd. Dat kon zij vernemen uit de e-mailberichten van 28 juli 2014 en 22 augustus 2014 van de coördinator van het toelatingsexamen. In de e-mail van 28 juli 2014 kan immers worden gelezen dat "[h]et […] niet mogelijk [is] om tijdens het KIW-gedeelte gebruik te maken van de voorleessoftware Sprint" en dat "[d]it [...] enkel mogelijk [is] bij de communicatieproef en het eerste deel van de stilleestekst". Na de reactie van verzoekster van 21 augustus 2014 herhaalt diezelfde coördinator op 22 augustus 2014 dat enkel wordt toegestaan de voorleessoftware te gebruiken bij de communicatieproef en het eerste deel van de stilleestekst en dat bij de andere onderdelen daarin niet is voorzien. Hij voegt eraan toe dat daarvan niet kan worden afgeweken en dat één van de redenen daarvoor is dat het gebruik van een laptop bij het wetenschappelijke gedeelte een weg opent naar andere mogelijkheden, zoals een rekenmachine of toegang tot het internet via een extern wifi-signaal. De coördinator benadrukt voorts dat bij een massagebeuren zoals het toegangsexamen, een hele planning en organisatie nodig zijn om het vlotte verloop niet in gedrang te brengen en dat het dus niet mogelijk is om *last minute* nog wijzigingen aan te brengen.

Vooralsnog lijkt te moeten worden aangenomen dat de weg die voor verzoekster leidt naar het gebruik van voorleessoftware tijdens het examengedeelte 'kennis en inzicht in de wetenschappen' van het toelatingsexamen, door deze beslissingen definitief werd afgesloten, alvast voor het toelatingsexamen van 26 augustus 2014.

Tegen dergelijke dadelijk grievende vóórbeslissingen staat, op het eerste gezicht, onmiddellijk een beroep open bij de Raad van State. Het lijkt immers niet te gaan om beslissingen zoals bedoeld in artikel 27 van het reeds genoemde besluit van de Vlaamse Regering van 2 februari 2001, waartegen eerst

een georganiseerd administratief beroep bij de voorzitter van de examencommissie moet worden ingesteld. Dat beroep is beperkt tot materiële vergissingen of onregelmatigheden in de beslissing van de examencommissie over het al dan niet geslaagd zijn van de kandidaat, dit wil zeggen nadat de kandidaat heeft deelgenomen aan het toelatingsexamen en na de deliberatie over zijn of haar resultaten.

18. Verzoekster heeft reeds eerder deelgenomen aan het toelatingsexamen voor de opleidingen van arts en tandarts. Uit ervaring weet zij dan ook dat onder meer voor het examengedeelte 'kennis en inzicht in de wetenschappen' geen gebruik mag worden gemaakt van de voorleessoftware.

Zo brengt verzoekster zelf e-mailberichten bij van begin september 2013 waarin zij bij de verwerende partij aankaart dat het slechts beperkt toelaten van het gebruik van de voorleessoftware haar parten speelt. Op 5 september 2013 verneemt zij van de secretaris van de examencommissie waarom de voorleessoftware slechts beperkt wordt ingezet. Verzoekster handhaaft op 11 september 2013 haar bezwaar dat zij door deze manier van handelen "niet dezelfde kansen [kreeg] tijdens het examen arts-tandarts" en zij herhaalt dit nog een keer op 3 oktober 2013. Op 8 oktober 2013 reageert de secretaris van de examencommissie door andermaal te wijzen op de redenen waarom de voorleessoftware slechts beperkt kan worden toegelaten.

Verzoekster neemt vervolgens ook deel aan het toelatingsexamen van 1 juli 2014. Zij geeft niet aan dat zij bij deze gelegenheid heeft aangevraagd de voorleessoftware te mogen gebruiken voor het examengedeelte 'kennis en inzicht in de wetenschappen', laat staan dat zij aangedrongen zou hebben.

19. Verzoekster neemt, met kennis van de e-mails van 28 juli 2014 en 22 augustus 2014 van de coördinator van het toelatingsexamen, deel aan het toelatingsexamen op 26 augustus 2014 en verneemt op 4 september 2014 haar

resultaat. Zij onderneemt evenwel niets, tot zij op 31 oktober 2014 een bezwaar richt aan de examencommissie waarin zij het beperkte gebruik van de voorleessoftware aanklaagt. Dat bezwaar leidt finaal tot de beslissing van de examencommissie van 17 december 2014.

20. Waar nog zou kunnen worden aangenomen dat verzoekster het antwoord van de verwerende partij op haar tweede aanvraag van 21 augustus 2014 vermocht af te wachten, al was het maar omdat zij mocht hopen dat zij de examencommissie alsnog van haar gelijk zou kunnen overtuigen en tot de beslissing brengen dat zij ook voor het examengedeelte 'kennis en inzicht in de wetenschappen' gebruik zou mogen maken van de voorleessoftware, zonder daarvoor een jurisdictionele procedure te moeten instellen, moet hoe dan ook worden vastgesteld dat verzoekster in het geheel niet verklaart waarom zij tegen de beslissing van de verwerende partij van 22 augustus 2014, die haar het aangevraagde weigerde en haar dus dadelijk griefde, niet onmiddellijk actie heeft ondernomen.

21. Door de beslissing van 22 augustus 2014 zo lange tijd ongemoeid te laten, moet verzoekster worden geacht het risico te hebben aanvaard dat verbonden was aan het niet mogen gebruiken van de voorleessoftware tijdens het examengedeelte 'kennis en inzicht in de wetenschappen'.

Derhalve kan niet worden aangenomen dat zij haar kritiek, die wezenlijk de onregelmatigheid beoogt aan te tonen van de weigering om de voorleessoftware ook te mogen gebruiken bij het examengedeelte 'kennis en inzicht in de wetenschappen', vermag aan te voeren in een schorsingsprocedure bij uiterst dringende noodzakelijkheid gericht tegen die weigeringsbeslissing of tegen de eindbeslissing over haar bezwaar tegen de examenuitslag, die zoals hiervóór *sub* 9 is gebleken overigens niet is gelegen in de brief van 4 december 2014 die verzoekster heeft ontvangen, maar in de beslissing van de examencommissie van 17 december 2014.

22. Dat de beroepsmogelijkheid tegen de beslissing van 22 augustus 2014 door de verwerende partij niet aan verzoekster werd meegedeeld, kan worden betreurd, maar verantwoordt niet het talmen van verzoekster bij het instellen van de vordering. Het ontbreken van de mededeling van de beroepsmogelijkheid en -modaliteiten heeft slechts een invloed op het ingaan van de beroepstermijn, maar ontslaat verzoekster niet van de vereiste van het diligent handelen.

23. Het blijkt derhalve niet dat verzoekster alles in het werk heeft gesteld om de schade te voorkomen en om de zaak zo spoedig mogelijk aanhangig te maken bij de Raad van State.

24. Uit wat voorafgaat volgt dat niet is voldaan aan alvast één van de cumulatieve voorwaarden van artikel 17, §§ 1 en 4, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State voor het bevelen van de schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid, wat moet leiden tot de verwerping van de vordering.

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt de vordering.

2. De verzoekende partij wordt verwezen in de kosten van de vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid, begroot op 200 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 23 december 2014, door de Raad van State, IXe kamer, samengesteld uit:

Geert Van Haegendoren,	kamervoorzitter,
Bruno Seutin,	staatsraad,
Bert Thys,	staatsraad,

bijgestaan door

Vera Wauters,	griffier.

De griffier	**De voorzitter**
Vera Wauters	**Geert Van Haegendoren**